ALUMINIUM IN PRAKTIJK

20 JAAR JUBILEUM EDITIE

20 JAAR JUBILEUM EDITIE
NOVEMBER 2026

20 jaar Aluminium In Praktijk

Aluminium als verfijnd en functioneel onderdeel van het ontwerp

Keuze aluminium detaillering sluit aan op kwaliteitsambitie

Aluminium als onmisbare laag in het ontwerp

Aluminium In Praktijk is een gratis magazine dat ook online te lezen is op www.roval.nl en www.aluminiuminpraktijk.nl.

Wil je meerdere gedrukte exemplaren ontvangen of heeft u een adreswijziging? Stuur dan een mail naar marketing@roval.nl.

COLOFON

Eindredactie:
Pauline Manders-Vlemmix
Redactie en teksten:
Marketing en Communicatie Roval Aluminium B.V., Ronald Haring Inhoud.cc
Ontwerp en realisatie:
SKON creative communications
Fotografie:
Harrie Jegerings Fotografie, MVL Media Groep, Roval Aluminium, e.a.
Druk:
PreVision Graphic Solutions
Oplage:
4000 stuks

Van de projecten in Aluminium In Praktijk vindt u meer foto's op www.roval.nl en www.aluminiuminpraktijk.nl.

Disclaimer:
Aan de inhoud van dit magazine is de grootst mogelijke zorg besteed. De uitgever, redactie en auteurs aanvaarden echter geen enkele aansprakelijkheid voor de gevolgen van eventuele onjuistheden of onvolledigheden in de tekst of het beeldmateriaal.

©2026 Roval Aluminium B.V.
alle rechten voorbehouden.

ROVAL ALUMINIUM

MEMBER OF REYNAERS GROUP TOGETHER FOR BETTER

Volg ons op:

FSC logo

INHOUDSOPGAVE

2 VOORWOORD

3 TWINTIG JAAR ALUMINIUM IN PRAKTIJK

5 TERUGBLIK

9 OMLOOP, UTRECHT

12 REUVERSTAETE, REUVER

16 DE ZAANSE HELDEN, ZAANDAM

VOORWOORD

Twintig jaar Aluminium In Praktijk. Dat is niet alleen een mooi jubileum, het is vooral een prachtige aanleiding om eens terug te kijken. Want wat is er in die jaren veel gebouwd, ontworpen en bedacht.

In deze jubileumuitgave nemen we je mee langs bijzondere projecten uit twintig jaargangen. Van woningbouw tot appartementencomplexen, van kantoren tot gezondheidscentra en opvallende stadsprojecten. Stuk voor stuk laten ze zien hoe belangrijk goede detaillering is voor de uitstraling én levensduur van een gebouw. En natuurlijk speelt aluminium daarin vaak een verrassend veelzijdige rol.

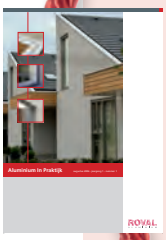
EDWIN VAN KEMENADE

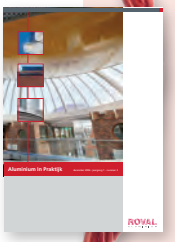
SALES & MARKETING MANAGER
ROVAL ALUMINIUM B.V.

Wat mij vooral opvalt als ik door deze projecten blader, is de creativiteit van architecten. Aluminium volgt het ontwerp, maar maakt soms ook nét dat detail mogelijk waarmee een gebouw zich onderscheidt. Recht, rond, subtiel, beeldbepalend, maar altijd dienstbaar aan het ontwerp.

Daar zijn we bij Roval trots op. Maar bovenal zijn we trots op de samenwerking met architecten, opdrachtgevers en klanten die zulke projecten mogelijk maken. Together for better!

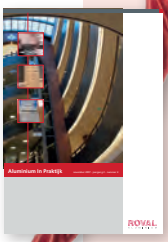
Veel plezier met twintig jaar inspiratie. En vooral: op naar de volgende twintig!

TWINTIG JAAR ALUMINIUM IN PRAKTIJK

Wie twintig jaargangen Aluminium In Praktijk naast elkaar legt, bladert in feite door twee decennia bouwen met aluminium. Van het Stadionkwartier in Eindhoven tot sociale woningbouw en van Summertime in Amsterdam – een hoogwaardig woonmilieu op de Zuidas – tot retro-Marinapark in Volendam. Twee mensen waren er vanaf het allereerste nummer bij: Edwin van Kemenade, Sales & Marketing Manager van Roval Aluminium, en Pauline Manders-Vlemmix, Hoofd Marketing & Communicatie én al twintig jaar de spil achter elke aflevering.

"Toen we in 2006 begonnen, was het idee eigenlijk heel simpel", blikt Edwin terug. "We wilden laten zien wat je met aluminium detaillering kúnt bereiken. Niet via een folder vol producten, maar werkelijk door de ogen van de architect. Dat uitgangspunt staat na twintig jaar nog altijd fier overeind."

En het werkte. Aluminium In Praktijk groeide uit tot een blad dat architecten en opdrachtgevers écht lezen en bewaren. "Het mooiste compliment", zegt Pauline, "is dat sommige architecten voor de tweede of derde keer met een project in AIP staan. Ze kozen destijds voor aluminium detaillering van Roval. En dat doen ze nog steeds."

Innovatie als rode draad

Innovatie loopt als een rode draad door de jaargangen. "Een mooi voorbeeld is ons klangensysteem onder de muurafdekkappen", vertelt Edwin. "In plaats van te schroeven, drukken monteurs de kap met één simpele handbeweging over een rvs-klikveer. Er hoeft niet geboord te worden, dus de kap verliest geen stabiliteit en blijft strak en glad; de esthetische kwaliteit is tot in lengte van jaren gewaarborgd. En omdat er niets doorheen is geboord, kun je zo'n kap er later weer afhalen en hergebruiken. Dat is circulariteit in de praktijk."

De voorbeelden zijn talrijk, vervolgt hij. "Bij onze waterslagen zorgen kopschotjes ervoor dat het profiel vrij kan krimpen en uitzetten, zonder dat het stucwerk beschadigt. En met de geoctrooieerde dakranden Roval-Solotrim® en Solokraal®, met een speciaal ontwikkelde EPDM-afdichtingsband, is kitten verleden tijd en gaat de montage een stuk sneller en betrouwbaarder en esthetischer. Kleine veranderingen met grote gevolgen."

"En vaak doet aluminium detaillering juist onopvallend zijn werk", vult Pauline aan. "Neem de Black & White Twins in Blaricum: daar lopen de witte muurafdekkers naadloos over in de dagkanten en accentueren ze de scherpe

hoekuitsparingen. Je staat er als voorbijganger niet eens bij stil, en toch bepaalt dat detail het hele gevelbeeld. Aluminium dienstbaar aan het ontwerp: dat blijft voor mij de kern van wat we in het blad laten zien."

Esthetiek en techniek

Edwin knikt instemmend. "Esthetiek en techniek zijn bij ons nooit tegenpolen. Kijk naar het Stadionkwartier in Eindhoven, waar de muurafdekkappen in maar liefst zeven RAL-kleuren zijn uitgevoerd, of naar de knalgele aluminium beplating die de ruimte van de postkasten van de LUX Tower op Strijp-S net dat vrolijke, frivole accent geeft. Kleur en vorm zijn allang geen bijzaak meer. Ze zijn onderdeel van het architectonische ontwerp geworden. En laten we eerlijk zijn: dat maakt ons vak ook gewoon leuk."

Inspirerend proces

"Het samenstellen van al die verhalen bleek telkens opnieuw een inspirerend proces", zegt Pauline. "Je begint met een gebouw en een architect, en gaandeweg ontvouwt zich het verhaal erachter. Geen aflevering was hetzelfde." Ze wil nadrukkelijk de mensen achter de schermen noemen. "Zo'n magazine maak je niet alleen. John Smolders bijvoorbeeld, projectleider bij Roval, voorzag ons ter voorbereiding steevast van de broodnodige technische kennis: welk product, welke oplossing, en waarom dat detail zo is uitgevoerd. Samen maken we het magazine. Met onze medewerkers, met de vormgever, de tekstschrijver en met de architect. Together for better."

Gevoel voor detail

Aluminium detaillering wordt in Aluminium In Praktijk in al haar facetten belicht. Gevoel voor detail is precies waar het bij Roval om draait, benadrukt Edwin. "We zijn een bedrijf dat al sinds 1959 in aluminium denkt. Muurafdeksystemen en balustersystemen, dakranden, waterslagen, gevelbekleding, maar bijna altijd met een flinke maatwerkcomponent. Veel projecten vragen om uitdagende maatwerkoplossingen. Dat is onze wereld. Daar worden we blij van."

En de duurzaamheid? Die zat er volgens beiden altijd al in, maar is door de jaren heen scherper geworden. "Aluminium is oneindig recyclebaar", zegt Edwin. "Inmiddels bestaat de helft van ons materiaal uit gerecycled aluminium. Een architect verwoordde het onlangs treffend: waar zink over een paar jaar misschien schaars is, kun je aluminium eindeloos hergebruiken. Dat is geen marketingpraatje, dat is simpelweg de grondstoffenkaart."

Pauline ziet dat thema in de afleveringen meegroeien. "Vroeger ging het vooral over strak en onderhoudsarm. Nu praten architecten over technische levensduur, over circulariteit, over een gebouw dat straks weer uit elkaar te halen is. Ons magazine is daarin gewoon meegereisd met de architectuur zelf."

Dan de blik vooruit, want twintig jaar is een mijlpaal en geen eindstation. "We blijven ontwikkelen", zegt Edwin stellig. "Nieuwe toepassingen, nieuwe oplossingen en nieuwe inzichten. De vraag van de architect verschuift van 'past het?' naar 'hoe helpt dit mij verduurzamen?'. Daar willen we als partner het antwoord op hebben; voor de opdrachtgever, de klant en de architect."

"Mooi, duurzaam en functioneel is al jaren de onderlegger van onze productcommunicatie", besluit Pauline. "En je ziet dat telkens weer terug in de projecten die we in Aluminium In Praktijk laten zien. Ook morgen weer."

TERUGBLIK OP **ALLE JAARGANGEN**

Twintig jaar lang laat Aluminium In Praktijk zien hoe architecten aluminium inzetten: van waterslagen en dakranden tot muurafdekkappen en innovatieve maatwerkoplossingen. Ter gelegenheid van dit jubileum blikken we terug aan de hand van één markant project per jaargang. Van een luchthavenhotel bij Heathrow tot Museum Voorlinden en van sociale woningbouw tot prestigieuze stadsentrees: telkens speelt aluminium een hoofdrol, dienstbaar aan het ontwerp en aan de duurzaamheid van het gebouw. Aluminium detaillering in optima forma voor nieuwbouw en renovatie en herbestemmingsprojecten.

2006

Appartementencomplex Karrestraat

Locatie: Tilburg (Nederland)

Architect: Luijten Smeulders Architecten, Tilburg

Recht tegenover het Centraal Station verrees aan de Karrestraat een opvallend appartementencomplex met een markante ronding aan de kop, in scherp contrast met het gerestaureerde voormalige bedrijfsgebouw ernaast. De ronding stelde bijzondere eisen: rechte waterslagprofielen koppelen gaf zichtbare hoeken. Roval ontwikkelde daarom voor het eerst gewalste aluminium waterslagprofielen; uit plaat geponst en in de juiste boog gewalst, elk profiel uniek. Een arbeidsintensief staaltje maatwerk dat van dit prestigeproject een geslaagde blikvanger maakte.

2007

Marinapark Volendam

Locatie: Volendam (Nederland)

Architect: Hans Konijn, FKG architecten aan de Zaan, Koog aan de Zaan

Voor Marinapark Volendam liet architect Hans Konijn zich inspireren door historische beelden van het vissersdorp uit het begin van de twintigste eeuw. De 237 recreatiewoningen en hotelappartementen kregen karakteristieke trap-, tuit- en puntgevels, uitgevoerd in hout en baksteen. Eigentijds is de detaillering met aluminium muurafdekkappen in plaats van de traditionele houten windveren van weleer. Vooral bij de trapgevels zijn deze als het ware om het metselwerk 'gevouwen'. De volledig geprefabriceerde, gelaste en gecoate afdekkappen vroegen om nauwkeurig maatwerk. Zo ontstond volgens Konijn een natuurlijk evenwicht tussen het historische Volendam en de eigentijdse nieuwbouw.

Nieuw-Velserduin

Locatie: IJmuiden (Nederland)

Architect: Wim-Jan Dijk, Heldoorn Ruedisulj Architecten, Leeuwarden

Verpleeghuis Nieuw-Velserduin in IJmuiden kreeg een uitgesproken gevel van twee kleuren leipannen, als contrast met de bakstenen omgeving. Om de horizontale belijning strak door te zetten, paste architect Wim-Jan Dijk aluminium dagkantprofielen, waterslagen en muurafdekkers toe. De smalle dagkantprofielen laten de kozijnen vrijwel verdwijnen; de kleuren van aluminium en leipannen sluiten nauw op elkaar aan. Vanwege het zilte kustklimaat koos hij voor gemoffeld aluminium. Dijk roemt vooral de verwerkbaarheid: "Aluminium is in elke afmeting te maken en helemaal naar je hand te zetten."

2008

2009

ISAH-kantoorgebouw

Locatie: Tilburg (Nederland)

Architect: Frits Dansen, FD Architecten, De Moer

Op het Droogdokkeneiland in Tilburg ontwierp Frits Dansen een L-vormig kantoor voor softwarebedrijf ISAH, met scherpe lijnen, antracietkleurige keramische tegels en verzonken raampartijen die voor reliëf en schaduw zorgen. Het aluminium – muurafdeksystemen met balusters en ranke profilering tussen de ramen – is in dezelfde antracietkleur gemoffeld, zodat het gebouw eenheid uitstraalt. "Daarom schrijf ik altijd aluminium voor, dat, mits goed gemoffeld, niet veroudert", zegt Dansen over tijdloosheid en duurzaamheid.

Nieuw Rustenburg (De Hermitage/De Tsaar)

2010

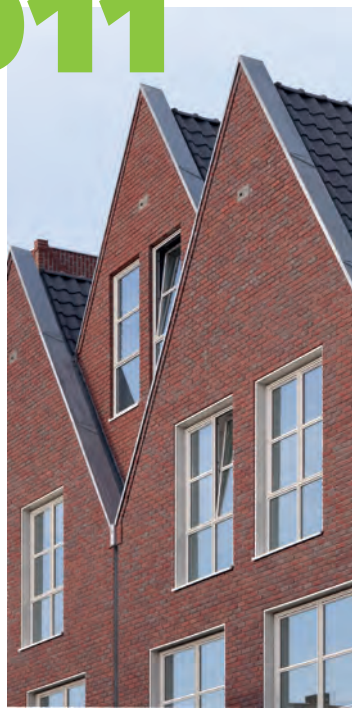
Locatie: Zaandam (Nederland)

Architect: Mattijs Rijnboutt, Rijnboutt architecten, Amsterdam

Als schakel tussen station en binnenstad ontwierp Mattijs Rijnboutt in Zaandam een complex dat de Zaanse bouwtraditie – houten huisjes, grachtenpanden, pakhuizen – verweeft met eigentijdse architectuur. Boven de parkeergarage met 930 plaatsen liggen winkels en een bioscoop; de markante toren met laaghangende klok doet denken aan de eerste wolkenkrabbers. Aluminium detailleringen zijn gemoffelde muurafdeksystemen, waterslagen en kolombekleding, deels in vier groentinten. "Aluminium is vormbaar en duurzaam. Een esthetische en praktische keuze", licht Rijnboutt toe.

De Zwaan

2011

Locatie: Cuijk (Nederland)

Architect: Dana Ponec, Dana Ponec architecten, Amsterdam

In het centrum van Cuijk verbindt het multifunctionele complex De Zwaan, ontworpen door Dana Ponec architecten, woonwijk, winkelcentrum en dorpsplein. Het herbergt 22 appartementen, woningen, bedrijfsruimte en een parkeergarage. De Zwaan wordt tweemaal doorsneden door fijnmazigheid; een witte toren met visgraatmotief markeert de passage. Lichte aluminium dagkanten en waterslagen omlijsten de plafondhoge vensters. "Door deze toepassingen markeer je de vensters als opgemaakte ogen, die als het ware communiceren met het publieke domein", legt Dana Ponec uit. Strak en glanzend maatwerk.

Black & White Twins

Locatie: Blaricum (Nederland)

Architect: Helena Casanova, Casanova + Hernandez architecten, Rotterdam

In de Blaricummermeent ontwierp Helena Casanova twee verwante appartementengebouwen: veertien koop- en vijftien huurappartementen, identiek in volume maar verschillend van gevelcompositie. Grote en kleine raampartijen en 'happen' uit de hoeken geven luchtigheid. Het contrast tussen de antracietkleurige gevel en witte muurafdekkappen, die in lichte dagkanten overgaan, accentueert de hoekuitsparingen. Casanova: "Met aluminium konden we strakke overgangen naar de balkons realiseren; bovendien is aluminium hét materiaal om nauwkeurig te detailleren."

2012

Stadionkwartier

2013

Locatie: Eindhoven (Nederland)

Architect: Cees Vermeulen, Vermeulen Architectuur, Eindhoven

Pal naast het PSV-stadion verrees het Stadionkwartier: zestien gebouwen, 501 woningen en 20.000 m² kantoor boven een drielaagse parkeergarage. Cees Vermeulen gaf de 'wereld-gebouwen', Hartje New York, Rio, Milaan, internationale allure. Op veertien van de zestien gebouwen koos hij aluminium muurafdek-kappen en waterslagen in zeven RAL-kleuren. Bovendien kaatst een aluminium geluidsscherm met vissenschubbenstructuur het stadiongeluid de lucht in. Vermeulen: "Daarnaast is aluminium bij uitstek geschikt voor strakke oplossingen en gladde oppervlakten."

De Weezenhof

Locatie: Nijmegen (Nederland)

Architect: Pieter Oosterhout, Pieter Oosterhout Buro voor Architektuur, Beuningen

De Nijmeegse 'hippe hoogbouw' uit 1973 - 270 appartementen in vijftien blokken - kreeg van Pieter Oosterhout een grondige opfrisbeurt voor corporatie Talis. Blikvanger zijn de uit basaltvezels geperste gevelpanelen met kameleoneffect: afhankelijk van het licht, kleuren de zijgevels groen of brons. Witte gezette aluminium kaders, muurafdekkappen en balkonhekken zorgen voor strakke belijning en versterken dat effect. "Aluminium is dienstbaar aan de totale uitstraling", merkt Oosterhout op. "Het past door het onderhoudsarme karakter in de duurzaamheidsgedachte."

2015

copyright Hennie Raaymakers

2016

Museum Voorlinden

Locatie: Wassenaar (Nederland)
Architect: Dirk Jan Postel, Kraaijvanger Architects, Rotterdam

Voor het 125 meter lange Museum Voorlinden in Wassenaar koos Dirk Jan Postel bewust voor architectuur die dienstbaar is aan de kunst. Onder het dak filteren 115.000 schuin afgesneden aluminium buisjes het wisselende zuiderlicht tot 'levend licht'. De aluminium muurafdekkingen verdwijnen vrijwel onzichtbaar in een inkeping in de gemetselde buitenmuur. Postel: "De complexe zetwerkdetails moesten echt tot op de bodem worden uitgezocht; dan komt de flexibele vormbaarheid van aluminium goed van pas."

2017

Summertime

Locatie: Amsterdam, Zuidas (Nederland)
Architect: Bjarne Mastenbroek & Jaap Baselmans, SeARCH, Amsterdam

SeARCH, onder leiding van Bjarne Mastenbroek, realiseerde op de dure Zuidas met Summertime 196 betaalbare huurwoningen in twee taps toelopende blokken. Het gebouw heeft twee gezichten: strakke zwarte straatgevels en levendige, kleurrijke binnengevels, met tegels geïnspireerd op twee oude bankbiljetten: de vuurtoren van 250 gulden en de zonnebloem van 50 gulden. Aluminium waterslagen, muurafdeksystemen en dakranden accentueren de belijning en voorkomen lekstrepen. De architect over de toepassing van aluminium detaillering: "Aluminium is uitstekend vormbaar, je kunt er dus scherp mee detailleren."

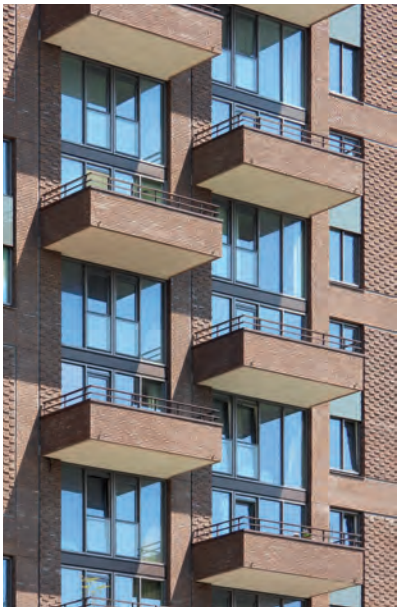
2018

Woonwijk Castelijm

Locatie: Kapellen (België)
Architect: Dirk D'Hondt, Abscis Architecten, Gent

Abscis Architecten, met projectarchitect Dirk D'Hondt, ontwierp op het terrein van een voormalige lijmfabriek in Kapellen de woonwijk Castelijm: zestien woningen en negentien appartementen, grotendeels nagenoeg energieneutraal. Het beperkte materiaalpalet van warme gevelsteen, cederhout en matzwart aluminium, geeft de wijk rust en eenheid. "Om het contrast met steen en hout te versterken en een strakke belijning te krijgen, hebben we elementen in aluminium matzwart laten uitvoeren", aldus D'Hondt. Kozijnen, muurafdeksystemen en verzonken regenafvoeren zijn er onzichtbaar in opgenomen.

2021

De Groene Kaap

Locatie: Rotterdam, Katendrecht (Nederland)
Architect: Koos Kok, Bureau Massa, Rotterdam

Op Katendrecht realiseerde Koos Kok De Groene Kaap: 450 woningen, winkels en hoftuinen in een ongekende dichtheid van zo'n 200 woningen per hectare – en toch niet benauwend dankzij water, licht en groene binnenhoven boven de half verdiepte parkeergarage. Warm metselwerk in aardetinten contrasteert met strakke aluminium detaillering: muurafdekkappen, waterslagen en balustersystemen met een speciaal ontworpen handrail. "Prijstechnisch viel de keuze op aluminium", merkt Kok op en vervolgt: "Zodra het wordt toegepast is het zeer duurzaam. Een jongensdroom."

2020

Claerhout Communicatiehuis

Locatie: Gent (België)
Architect: Jo Verstraete, AIKO Architecten, Maldegem

Langs de Gentse ringweg R4 bouwde Jo Verstraete het CO_2-neutrale Claerhout Communicatiehuis, een balkenvrij kantoor van twee lagen. Spectaculair is 'de schans': een schuin, beloopbaar groendak boven het auditorium dat isoleert en de akoestiek verbetert. Zowel het schuine als het platte dak zijn afgewerkt met aluminium muurafdeksystemen die eenvoudig over verborgen klangen worden vastgeklikt, zodat geen bevestigingsmiddelen zichtbaar zijn. Een 'neus' op de kap houdt hemelwater van de gevel. Verstraete: "De detaillering moet mooi en functioneel zijn."

2022

LUX Tower

Locatie: Eindhoven, Strijp-S (Nederland)
Architect: Pim Köther & Ad Koedijk, KENK architecten, Amsterdam

Op Strijp-S, het voormalige Philips-terrein, ontwierpen Pim Köther en Ad Koedijk de LUX Tower: 199 starterswoningen in negentien trapsgewijze woonlagen met dakterrassen. Het iconische silhouet doet denken aan New York in de jaren dertig; de bovenste lagen verwijzen met witte geglazuurde tegels naar het nabije Klokgebouw. Aluminium muurafdekkappen vormen de dakrandafwerking en een opvallend gele aluminium beplating geeft de postkastenruimte een frivool karakter. Köther: "Aluminium is een fraai product waar je prima mee kunt detailleren, en het is onderhoudsarm."

2023

De Eeuwsels

Locatie: Helmond (Nederland)
Architect: Chris Franken, VFO Architects, Eindhoven

Met De Eeuwsels in Helmond bewijst Chris Franken dat sociale woningbouw allure kan hebben: 115 woningen rond een hoge, verbindende binnenruimte. Een dorp binnen een dorp. De eenkleurige buitengevel heeft iets weg van een tangrampuzzel, waarbij groene balkons het ritme subtiel onderbreken. Binnen in het gebouw wisselen lange en korte zichtlijnen elkaar af. Aluminium boeiboorden fungeren als forse balken tussen de verdiepingen en de hekwerken. Franken hierover: "Het heeft iets sjieks; door de uitstraling van aluminium wint het interieur van het complex aan allure."

2024

De Waterbies

Locatie: Leiderdorp (Nederland)
Architect: Oscar de Blanken, Architectenbureau Van Manen, Noordwijk

Op de plek van de gesloopte Menswordingkerk in Leiderdorp ontwierp Oscar de Blanken De Waterbies, een vierlaags appartementengebouw met een organische kopzijde 'als de boeg van een schip met uitgekraagd kapiteinsdek'. Rondgewalste aluminium muurafdekkappen volgen de ronding; aluminium spekbanden en waterslagen beschermen het metselwerk. "We bouwden vanuit de lange technische levensduur; daarom kozen we voor levensbestendig aluminium detaillering", aldus De Blanken.

Oranjekade

Locatie: Helmond (Nederland)
Architect: Joost Verbeek, architecten|en|en, Eindhoven

Een ontwerp van architecten|en|en, onder leiding van projectarchitect Joost Verbeek: Oranjekade, aan de Zuid-Willemsvaart in Helmond, een woonwijk van 269 woningen in dertien blokken rond het behouden monumentale EDAH-pand en de watertoren. Architecten|en|en bouwde vrijwel alles met prefab gevelelementen; aluminium zetwerk camoufleert de naden. Aluminium muurafdekkappen, dakranden en waterslagen ronden het af, deels met aluminium balusters en railing. Ook de aluminium kozijnen dragen bij aan de uniforme uitstraling. "Aluminium is vanwege het onderhoudsarme karakter en het lichte gewicht een logische keuze", weet Verbeek. Vier blokken dragen de namen van de EDAH-oprichters uit 1910.

2025

Disclaimer
Deze jubileumuitgave blikt terug op twintig jaar Aluminium In Praktijk. De genoemde functies, organisaties en personele bezettingen zijn gebaseerd op de situatie ten tijde van de oorspronkelijke publicaties. Inmiddels kunnen hierin wijzigingen zijn opgetreden. De artikelen zijn bewust vanuit het oorspronkelijke tijdsbeeld weergegeven.

OMLOOP, UTRECHT

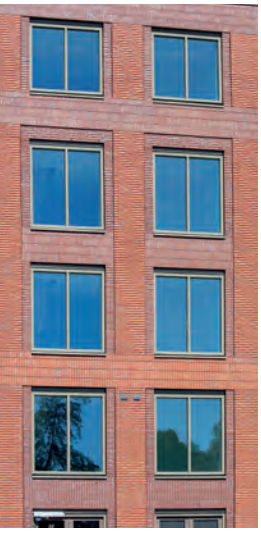
ALUMINIUM ALS VERFIJND EN FUNCTIONEEL ONDERDEEL VAN HET ONTWERP

ADRIAAN MOUT

LEVS ARCHITECTEN,
AMSTERDAM

Omloop in de Utrechtse wijk Ondiep laat zien dat verdichting niet ten koste hoeft te gaan van sfeer, schaal en samenhang. Integendeel. In deze typische volkswijk uit het begin van de twintigste eeuw, waar saamhorigheid en betrokkenheid van oudsher sterk aanwezig zijn, ontwierp een team van LEVS architecten een plan dat de buurt niet overschrijft, maar verder helpt. De stedenbouwkundige hoofdopzet van Berlage bleef intact, terwijl het gebied tegelijk werd verdicht, vergroend en toekomstbestendig gemaakt. Architect en partner Adriaan Mout brengt met zijn ontwerp muziek in de wijk. De appartementgebouwen hebben de namen Alt, Tenor, Sopraan en Bas meegekregen.

“DE WATERSLAGEN BRENGEN RUST EN PRECISIE IN HET GEVELBEELD”

Adriaan Mout raakt de kern van het project: “Omloop is een reparatie van de buurt. Een zorgvuldige ingreep in bestaand stedelijk weefsel.” Binnen de bestaande structuur moest het aantal woningen fors omhoog, terwijl de wijk ook groener, klimaatbestendiger en socialer moest worden. Dat klinkt als een optelsom van tegenstrijdige ambities, maar juist daarin toont het plan zijn kwaliteit. Mout: “Het voegt niet alleen woningen toe, het verbetert ook de leefbaarheid. Minder ruimte voor auto’s betekent hier meer ruimte voor verblijf, voor wateropvang en voor collectief groen. Zo krijgt verdichting een menselijk gezicht. Het is een soort acupunctuur bijna, waarbij je de stad repareert, verdicht en ook nog eens modern maakt, in de zin van inclusief groen, retentie en sociale cohesie.”

Samenhang

Een chirurgische ingreep. Precisiewerk dat overal voelbaar is. De lange volumes volgen de bocht van Omloop aan weerszijden en vormen samen één helder ensemble. De architect zocht nadrukkelijk naar samenhang, maar vermeed uniformiteit: “De vier bouwdelen delen materiaalgebruik, maatvoering en detaillering, maar reageren tegelijk op hun eigen positie in de wijk. Bezonning, geluid, plattegronden en zichtlijnen sturen de architectonische verschillen. Zo heeft de Sopraan expressieve balkons, terwijl de Tenor juist een langer, rustiger gevelbeeld laat zien. Die nuances maken het straatbeeld levendig, zonder dat het fragmentarisch wordt.”

Optimistisch

De architectuur oogt stevig, maar niet zwaar of log. Lichtvoetig zelfs of volgens Mout: “We wilden wel iets optimistisch neerzetten. Iets wat die wijk beter maakt als je er doorloopt.”

Hij werkte met twee kleuren baksteen, gecombineerd met horizontaal en verticaal metselwerk en subtiele verschillen in voegen. Daardoor ontstaan reliëf, ritme en kleurnuance. De gebouwen hebben massa, maar ze blijven vriendelijk, toegankelijk. Die positieve impuls zit niet alleen in de architectuur, maar ook in de omgeving. Ondiep is van oorsprong een buurt van kleine woningen en tuintjes. In Omloop is dat motief opnieuw geïnterpreteerd. Lage straatwanden en kleine, laag afgebakende voortuintjes houden de menselijke maat overeind, terwijl de binnenterreinen zijn omgevormd van versteende restzones tot gedeelde groengebieden. Wadi’s en infiltratiezones helpen regenwater wegzakken in de bodem. Tegelijk zijn de binnengebieden zo ingericht dat bewoners er kunnen lopen, zitten en elkaar ontmoeten. “Groen is hier dus niet alleen decoratief, maar ook sociaal en functioneel. Bovendien zijn bakstenen en dakpannen uit de gesloopte bebouwing hergebruikt in de schanskorven die de voortuintjes afbakenen”, aldus Adriaan Mout.

Heden en verleden

Mooi is ook hoe het plan het verleden niet wegpoetst, maar laat meeklinken. Mout spreekt over een wijk die niet overhoop gegooid hoefde te worden, omdat er nog voldoende stedenbouwkundige zeggingskracht aanwezig was. Dat zie je terug in de rust van de straatprofielen, in de kromming van de volumes en in de manier waarop oud en nieuw met elkaar in gesprek blijven. Zelfs op kleine schaal gebeurt dat: in de overgangszones naar de straat zijn stenen uit de oorspronkelijke bebouwing opgenomen. Zulke elementen geven Omloop gelaagdheid. Het project voelt daardoor niet als een breuk, maar als een overtuigend vervolg op wat Ondiep al was.

Aluminium van betekenis

Binnen dat zorgvuldig opgebouwde geheel is aluminium van betekenis als verfijnd en functioneel onderdeel van het ontwerp. In het project zijn aluminium waterslagen, muurafdekkappen, bekleding voor hemelwaterafvoer en diverse soorten aluminium overstekbekleding toegepast. De muurafdekkappen zorgen voor een strakke beëindiging van balkons en opstanden. De waterslagen brengen rust en precisie in het gevelbeeld. De gemetselde ornamenten met aluminium afdekking van de hemelwaterafvoer springen duidelijk in het oog. Dat detail doet technisch wat het moet doen, maar draagt tegelijk zichtbaar bij aan het gevelbeeld. Zeker in de rondingen van het ontwerp werkt het als een esthetische ingreep die de vormtaal versterkt en de architectuur een verzorgde afronding geeft. Juist op dat punt laat Omloop zien wat goede detaillering vermag. Volgens Adriaan Mout verwijst dat detail zelfs indirect naar het voormalige woongebouw, waar schoorstenen ooit de ronding in het silhouet markeerden. Wat nu resteert, is een eigentijdse vertaling van dat gebaar. Een soort ornament, verrassend karaktervol.

Mout: "We waren aan het zoeken naar iets wat die ronding recht zou doen. Uiteindelijk hebben we dit middel gevonden wat die ronding nog eens een keer benadrukt."

Die waardering voor aluminium is bij Mout sowieso aanwezig. "Zeker voor de esthetische kwaliteit van aluminium. Het geeft ons meer ontwerpvrijheid voor bijvoorbeeld kozijnen, omdat er minder beperkingen in zitten dan andere materialen. Je kunt er zeer slank mee detailleren."

Als detailleringsmateriaal laat aluminium in Omloop zien wat het kan: verfijnen, ordenen en versterken. Precies dat maakt het zo passend in een project waarin nuance het verschil maakt. Omloop bewijst dat stedelijke vernieuwing niet luid hoeft te zijn om betekenis te hebben. LEVS architecten voegt in Ondiep niet alleen woningen toe, maar ook rust, ritme, groen, sociale kwaliteit en een hoge mate van verfijning. Het project eert het stedenbouwkundige plan van Berlage, zonder in nostalgie te vervallen. Het overtuigt als architectuur die de stad niet overschreeuwt, maar haar zichtbaar beter maakt.

REUVERSTAETE, REUVER

KEUZE ALUMINIUM DETAILLERING SLUIT AAN OP KWALITEITSAMBITIE

HANS COPPEN

ARCHITECTENBUREAU COPPEN, ROERMOND

In appartementencomplex ReuverStaete draait veel om een gevoel dat zich niet direct in vierkante meters laat uitdrukken. Hans Coppen, van Architectenbureau Coppen uit Roermond, ontwierp het appartementencomplex in Reuver voor mensen die dicht bij het dorpsleven willen wonen, zonder hun vertrouwde gevoel van ruimte op te geven. Grote terrassen en een surplus aan daglicht beantwoorden aan die behoefte. Ook de veelheid aan aluminium detaillering speelt een bijzondere rol. Niet alleen vanwege de strakke detaillering, maar juist vanwege wat het materiaal gevoelsmatig doet.

Op de locatie stonden jarenlang twee leegstaande winkelpanden. Tegelijkertijd was er behoefte aan appartementen in het centrum, onder meer voor oudere dorpsbewoners die hun te groot geworden huis wilden verruilen voor een woning dichter bij de voorzieningen. De plek vroeg om een nieuwe invulling; de toekomstige bewoners zochten een passende volgende stap. Voor Hans Coppen moesten die twee bij elkaar komen. De betrokkenheid van de opdrachtgever bij het dorp hielp daarbij, maar bepaalde niet als enige de koers. “Je moet bouwen voor de toekomstige bewoners en je moet bouwen voor wat de plek wil.”

Horizontale lijnen

Wie ReuverStaete aanschouwt, ziet verspringende terrassen en uitgesproken horizontale lijnen. Je zou kunnen denken dat die levendige buitenkant het vertrekpunt was. Het ging precies andersom. “Het begint bij mij altijd van binnenuit”, zegt Hans. Rond een centrale hal organiseerde hij de woningen. Een groot terras was daarbij geen extraatje dat later aan de plattegrond werd toegevoegd. Het hoorde vanaf het begin bij zijn opvatting over de woonkwaliteit. “Ik wil een groot terras om te beginnen. Dat vind ik in dit geval voorwaardelijk om een goed appartement te maken.”

Een diep balkon boven je raam neemt echter daglicht weg. Daarom verspringen de terrassen. Buitenruimte en licht hoeven elkaar zo niet in de weg te zitten. Op de hoeken kan meer overlap ontstaan, omdat het daglicht daar van twee kanten komt. Elders vraagt dat om meer terughoudendheid. De dynamiek van de gevel begint dus niet bij een vormidee, maar bij de kwaliteit van het wonen.

Dat contact met buiten gaat voor de architect bovendien verder dan uitzicht. Het betekent ook de dag ervaren, de seizoenen zien veranderen, weten of het regent of de zon schijnt. Een appartement moet de bewoner niet van die wereld afsluiten. Ook bovenin krijgt die openheid de ruimte. Het dak loopt naar het midden af. Als een soort trechter, aangesloten op de lager gelegen goot. Bijzonder detail: de goot zit aan de binnenzijde. Daardoor kon aan de buitenkant meer hoogte ontstaan en werd de bovenste woonlaag minder besloten. “Nu voelt hij echt als een penthouse en voelt hij echt open.”

Horizontaliteit

De horizontaliteit die uit de terrassen ontstaat, trekt hij consequent door. Ook het metselwerk doet mee: de bakstenen zijn zonder verticale stootvoegen verwerkt, met terugliggende horizontale voegen. Zo ondersteunt zelfs de kleinste schaal de richting van het geheel. “Dat geeft een gevoel van vrijheid”, zegt hij. Juist dat past bij de beoogde bewoners: mensen die ruimte om zich heen gewend zijn en nu dichter bij anderen gaan wonen. Die overstap hoeft niet te betekenen dat ze zich opgesloten voelen.

“JE MOET BOUWEN VOOR DE TOEKOMSTIGE BEWONERS EN JE MOET BOUWEN VOOR WAT DE PLEK WIL”

Toch moet al dat verspringen niet onrustig worden. Daarom verbindt Hans op elke gevel ook raamopeningen in verticale elementen. Die brengen samenhang in de horizontale beweging.

Terwijl hij het uitlegt, herkent hij er ineens een boom in: een verticale structuur waaruit de rest zich vertakt. Het is geen beeld dat vooraf als ontwerpidee op tafel lag, maar een associatie die ter plekke ontstaat. “Als ik er nu naar kijk, zie ik die boom.” Dat zegt iets over zijn manier van ontwerpen. Voor een wezenlijk deel gebaseerd op gevoel, op ingevingen en niet per se met alleen ratio. Er zijn talloze praktische afwegingen, maar het moment waarop de onderdelen samen een overtuigend geheel vormen, herkent de architect op gevoel: “Achteraf vind je er soms pas woorden voor.”

Aluminium detaillering

In een gebouw met zo’n uitgesproken lijnvoering zijn de details medebepalend voor de uitstraling. Voor de kwaliteit ook. De alom toegepaste aluminium muurafdekkappen met aluminium balusters als afwerking van de borstweringen op de terrassen, de waterslagen en de boeiboorden, die bovenin het gebouw zorgen voor een omlijsting van de dakopbouw, die als een soort kroon fungeert, horen daarom bij hetzelfde architectonische verhaal. De verschillende onderdelen moeten zorgvuldig op elkaar aansluiten.

Coppen besteedde veel aandacht aan de overgangen en doorlopende lijnen. Juist waar gemetselde borstweringen, raamopeningen en afdekkingen bij elkaar komen, moet de samenhang overeind blijven. Anders wordt de beweeglijke gevel alsnog druk. Die nauwkeurigheid is voor hem geen sluitstuk van het ontwerp: ze zorgt ervoor dat de hoofdgedachte ook van dichtbij standhoudt. De keuze voor aluminium kwam mede van de opdrachtgever, maar sluit aan bij Coppens kwaliteitsambitie. Andere materialen waren denkbaar, zoals beton, keramiek, kunststof wellicht. Het ging de architect niet om aluminium als vanzelfsprekend antwoord, maar om wat het hier mogelijk maakt: zorgvuldig detailleren en een strak resultaat dat ook op langere termijn mooi kan blijven. “Het blijft mooier, strakker dan beton”, zegt hij. “Beton kan bij oplevering prachtig zijn, maar vervuilt sneller. Aluminium wordt natuurlijk ook vuil, maar kun je eenvoudig reinigen. Het is onderhoudsarm en daarmee blijft het in de tijd ook lang goed en mooi.”

Scan de QR-code voor een filmpje van dit project.

Lichtheid

Toch vertelt onderhoud niet het hele verhaal. Hans Coppen wil nadrukkelijk ook iets anders benoemen: de gevóelswaarde van aluminium. Een materiaal doet immers meer dan een bouwkundig probleem oplossen. Het beïnvloedt hoe je een gebouw ervaart. “Aluminium heeft een heel andere gevoelswaarde dan bijvoorbeeld kunststof. Het is luchtiger. Die lichtheid zit voor hem niet alleen in het gewicht, maar ook in de uitstraling. Waar steen bescherming en vastigheid kan oproepen, brengt aluminium een ander accent aan. Dat past eigenlijk ook wel bij dat gevoel van vrijheid.”

Daarmee komen de materiaalkeuze en het vertrekpunt van het ontwerp bij elkaar. De bewoners wonen compacter, dan ze voorheen wellicht gewend waren. Maar Coppen wil hun wereld niet kleiner maken. De grote terrassen, de lichtinval door grote raampartijen, de horizontale lijnen en de aluminium detaillering dragen elk op hun manier aan die ambitie bij. Het zijn geen losstaande vondsten. Van de dakvorm tot de rand van een terras werkt alles mee aan dezelfde gedachte: dichter bij elkaar wonen, zonder het gevoel kwijt te raken dat je vrij kunt leven. Het huis verandert. De vrijheid mag mee.

ALUMINIUM ALS ONMISBARE LAAG IN HET ONTWERP

LODE HAVERMANS

HAVERMANS ARCHITECTEN, BREDA

De Zaanse Helden oogt als een vanzelfsprekend onderdeel van Zaandam. Alsof de negen woongebouwen er altijd al hebben gestaan. Dat is geen toeval. In het ontwerp komen de geschiedenis van het Zaanse slagenlandschap, de industriële architectuur en eigentijdse woningbouw op natuurlijke wijze samen. Baksteen bepaalt daarbij het karakter van het ensemble, terwijl aluminium zich bewust bescheiden opstelt. Met zorgvuldig ontworpen muurafdekkappen, waterslagen, dagkanten en zetwerk ondersteunt het de architectuur tot in het kleinste detail. "Je wilt dat alle onderdelen hetzelfde verhaal vertellen", zegt architect Lode Havermans van Havermans Architecten uit Breda.

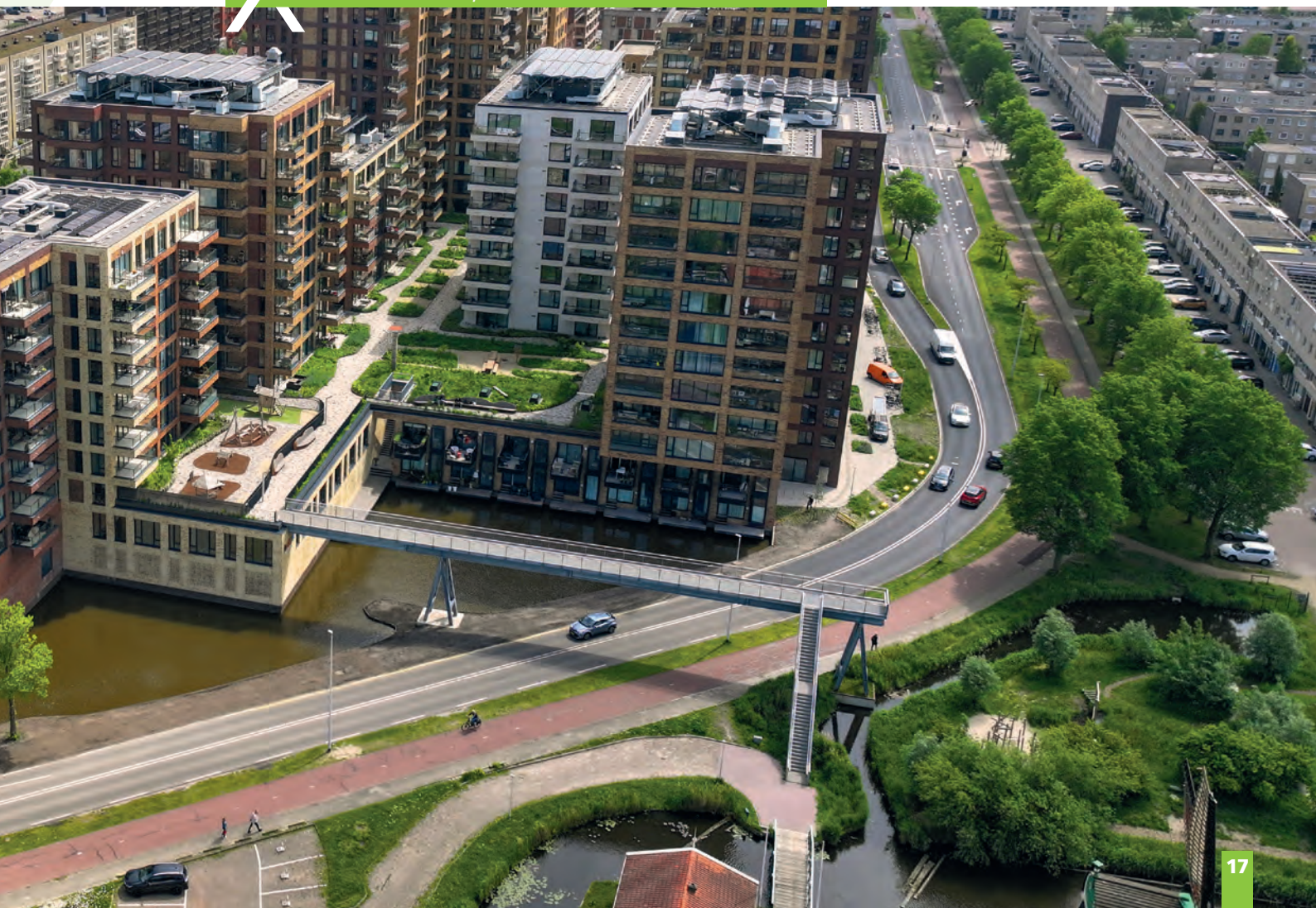
Dat verhaal begint lang voordat de eerste steen werd gelegd. De Zaanse Helden vormen de laatste fase van de gebiedsontwikkeling Inverdan, op de overgang tussen de stad en het historische slagenlandschap. Waar ooit honderden houtzaagmolens het hout leverden voor de scheepsbouw van de VOC, verrezen nu negen woongebouwen met ruim zeshonderd woningen. Toch bleef de geschiedenis nadrukkelijk aanwezig. "Zaanstad is eigenlijk een lineaire stad", vertelt Havermans. "Langs de Zaan ontstond de bebouwing en haaks daarop lag het slagenlandschap. Dat landschap bepaalde de identiteit van deze plek. Wij vonden dat het ontwerp die geschiedenis niet moest uitwissen, maar juist zichtbaar moest maken."

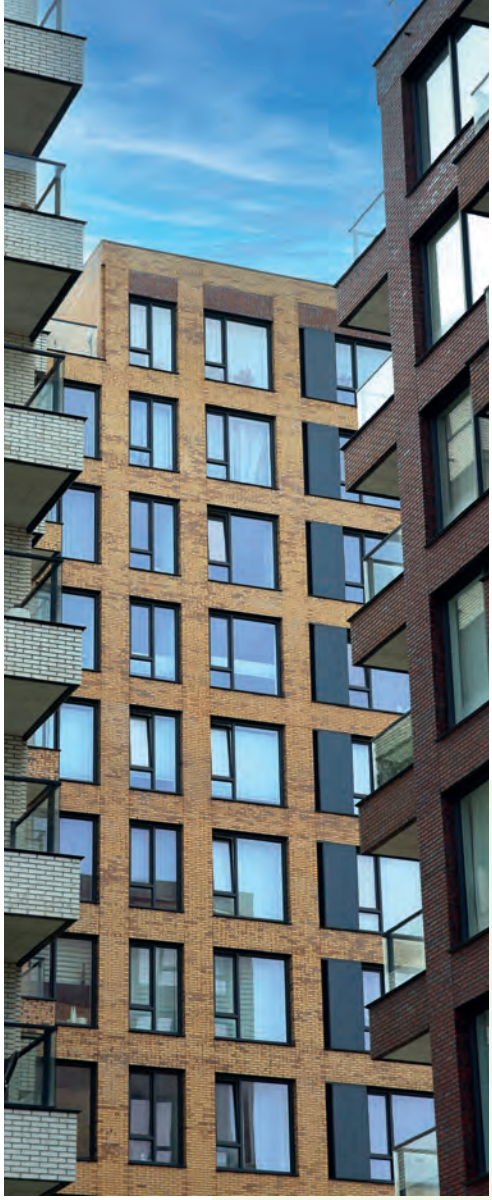
Naast het project staat nog altijd molen Held Jozua, één van de weinige molens die nog op zijn oorspronkelijke plek staat. Juist die molen werd een belangrijk uitgangspunt voor het ontwerp. Niet alleen vanwege zijn monumentale waarde, maar ook omdat hij letterlijk het einde markeert van de stedelijke ontwikkeling. Havermans: "Vanaf de hogere gebouwen kijk je nog steeds over het slagenlandschap. Daarom hebben we de bebouwing zo gepositioneerd dat je tussen de gebouwen door contact houdt met het landschap."

Geen iconen, maar één ensemble

Waar veel woningbouwprojecten bestaan uit losse gebouwen die elk hun eigen identiteit hebben, koos Havermans bewust voor een andere benadering. "Wij wilden geen verzameling iconen maken. De Zaanse Helden moesten één ensemble worden. Natuurlijk heeft elk gebouw zijn eigen karakter, maar samen vertellen ze één verhaal."

DE ZAANSE HELDEN, ZAANDAM

Dat verhaal is geïnspireerd op de industriële architectuur langs de Zaan. Fabrieken werden daar in de loop van de tijd steeds uitgebreid. Daardoor ontstonden vanzelf verschillen in kleur, textuur en detaillering. Die gelaagdheid wilde Havermans opnieuw interpreteren. Met een zorgvuldig samengesteld palet van een bescheiden aantal kleuren baksteen, verschillende metselverbanden, gesinterde stenen en subtiele textuurverschillen ontstond een gevelbeeld dat rijk oogt zonder onrustig te worden. "Met relatief weinig basismaterialen kun je enorm veel variatie maken. Daardoor voelt het alsof de gebouwen een geschiedenis hebben", aldus Havermans.

Opvallend is dat de ontwikkeling letterlijk eindigt bij de molen. Dat vroeg volgens de architect om een bijzonder architectonisch gebaar. "Een project moet een kop en een staart hebben. Daarom verwijzen de meeste gebouwen naar het Zaanse industrieel, maar sluit het laatste gebouw, mede door de groene kleur, juist aan bij de traditionele Zaanse houtbouw. Zo ontstaat een natuurlijke overgang tussen stad en landschap."

Ook de openbare ruimte speelt daarin een belangrijke rol. Vanaf het station loopt een openbare route naar het verhoogde parkeerdek. Via een voetgangersbrug is vervolgens een directe verbinding gemaakt met het naastgelegen Molenpark. "Die brug hoorde oorspronkelijk niet bij de opdracht. Maar juist zo'n verbinding geeft een project meer betekenis. Je verbindt niet alleen gebouwen, maar ook mensen met hun omgeving."

Aluminium in dienst van de architectuur

Hoewel het metselwerk de hoofdrol speelt, vormt aluminium een onmisbare laag binnen het ontwerp. Niet als blikvanger, maar als toepassing die de architectuur ondersteunt en verfijnt. Het is een verbindende schakel tussen constructie, gevel en detaillering, waardoor het architectonische verhaal tot in de kleinste onderdelen consequent wordt doorgezet. "Voor ons begint een gebouw altijd bij de constructie", zegt Havermans. "Die constructie moet eerlijk afleesbaar blijven."

Omdat alle woongebouwen boven een tweelaagse parkeervoorziening zijn gebouwd, bepaalt de constructieve stramienmaat rechtstreeks de gevelindeling. De gemetselde penanten maken die draagstructuur zichtbaar. Daartussen ontstaat ruimte voor grote gevelopeningen. "Dat vlak vullen wij vrijwel altijd in met aluminium. Als je daar opnieuw met metselwerk gaat werken, ontstaat een tweede ritme

"NATUURLIJK HEEFT ELK GEBOUW ZIJN EIGEN KARAKTER, MAAR SAMEN VERTELLEN ZE ÉÉN VERHAAL"

dat niets meer met de constructie te maken heeft. De toepassing van aluminium houdt de architectuur helder."

Die ontwerpfilosofie is overal in het project terug te vinden. Aluminium dagkanten kaderen de puien strak in, zorgvuldig ontworpen zetwerk vormt de overgang tussen kozijnen en metselwerk en doorlopende aluminium muurafdekkappen versterken de horizontale belijning van de gebouwen. Voor De Zaanse Helden werden bovendien speciale aluminium waterslagen ontwikkeld. Havermans wilde niet dat het oog op een breed aluminium vlak zou vallen, maar op een verfijnde schaduwlijn. Daarom kregen de waterslagen een grotere hellingshoek dan gebruikelijk. Het zichtbare vlak versterkt de strakke belijning. Die lijn loopt vervolgens door in de muurafdekkappen, waardoor over de volledige gevel één consequent ritme ontstaat.

"Zo'n waterslag lijkt een klein detail, maar juist daarin zit de kracht van het materiaal en ontwerp. Je kijkt niet naar het aluminium zelf, je ziet vooral de lijn die het maakt. Daardoor ondersteunt aluminium detaillering de architectuur zonder de aandacht op te eisen."

Anders is het met de aluminium kozijnomkaderingen, die her en der te vinden zijn bij de terrassen aan de waterzijde. Deze kozijnomkaderingen zijn prominent aanwezig, zonder te overheersen.

Groendak

Zelfs op het groendak is die ontwerpfilosofie doorgezet. De lichtstraten en voorzieningen voor beluchting zijn opgenomen in aluminium koofbekledingen, waardoor ook de technische installaties onderdeel worden van het architectonische totaalbeeld. Aluminium ondersteunt de architectuur. Het stelt zich misschien bescheiden op, maar het is wel essentieel. De maatvoering van de aluminium onderdelen sluit exact aan op die van de gemetselde penanten. Het is als broer en zus; ze versterken elkaar.

Behalve esthetiek speelde ook duurzaamheid volgens Havermans een rol. "Aluminium is onderhoudsarm, vormvast en uitstekend geschikt voor maatwerk. Door muurafdekkappen, waterslagen, dagkanten, beplatingen, zetwerk en kozijnomkaderingen als één familie van details te ontwerpen, ontstaat niet alleen rust in het gevelbeeld, maar ook een duurzame detaillering die jarenlang zijn kwaliteit behoudt."

Scan de QR-code voor een filmpje van dit project.

ALUMINIUM IN PRAKTIJK IS EEN MERK VAN ROVAL ALUMINIUM

WWW.ALUMINIUMINPRAKTIJK.NL